TIBBIYOT YO‘NALISHIDAGI TALABALARGA O‘ZBEK TILINI O‘QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING O‘RNI

Qulbuldiyeva Mashhura Bolbek qizi

Toshkent davlat tibbiyot universiteti

1-son o‘zbek va xorijiy tillar kafedra o‘qituvchisi

qulbuldiyevamashhura@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada tibbiyot sohasida tahsil olayotgan talabalarga o‘zbek tilini o‘qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning roli va ta’lim sifati hamda samaradorligiga ta’siri haqida ma’lumot beriladi. Tibbiyot mutaxassislari uchun davlat tilini mukammal egallash nafaqat professional muloqot, balki bemorlar bilan samarali aloqa, hujjatlar bilan ishlash, ilmiy tadqiqotlar olib borish va jamoa ichida faoliyat yuritishda muhim ahamiyatga ega. Maqolada interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, muammoli ta’lim usuli, loyiha metodi, kompetensiyaviy yondashuv va simulyatsion ta’lim vositalarining o‘zbek tilini o‘qitishdagi imkoniyatlari ko‘rib chiqilgan. Shuningdek, tibbiyot talabalarida kasbiy nutq madaniyatini shakllantirish bo‘yicha amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so‘zlar: *o‘zbek tili, tibbiyot ta’limi, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, kompetensiya, kommunikatsiya, kasbiy nutq, innovatsion ta’lim.*

Аннотация. В данной статье представлена информация о роли современных педагогических технологий в обучении узбекскому языку студентов медицинских специальностей и их влиянии на качество и эффективность образования. Для медицинских специалистов совершенное владение государственным языком важно не только для профессионального общения, но и для эффективного взаимодействия с пациентами, работы с документами, проведения научных исследований и работы в команде. В статье рассматриваются возможности интерактивных методов, информационно-коммуникационных технологий, проблемно-ориентированного обучения, проектной методики, компетентностного подхода и имитационных образовательных инструментов в обучении узбекскому языку. Также даны практические рекомендации по формированию профессиональной речевой культуры среди студентов-медиков.

Ключевые слова: *узбекский язык, медицинское образование, педагогические технологии, интерактивные методы, компетентность, коммуникация, профессиональная речь, инновационное образование.*

Abstract. This article presents information on the role of modern pedagogical technologies in teaching Uzbek to medical students and their impact on the quality and effectiveness of education. For medical professionals, mastery of the state language is important not only for professional communication but also for effective interaction with patients, document management, research, and teamwork. The article examines the potential of interactive methods, information and communication technologies, problem-based learning, project-based methodology, competency-based approaches, and simulation-based educational tools in teaching Uzbek. Practical recommendations for developing professional language skills among medical students are also provided.

Key words: *Uzbek language, medical education, pedagogical technologies, interactive methods, competence, communication, professional speech, innovative education.*

Kirish. Bugungi globallashuv jarayonida oliy ta’lim tizimining asosiy vazifalaridan biri raqobatbardosh va malakali mutaxassislarni tayyorlashdir. Ayniqsa, tibbiyot yo‘nalishidagi talabalarda nafaqat professional bilimlar balki yuqori nutq madaniyati va samarali muloqot ko‘nikmalari ham muhimdir. Shifokorning faoliyati inson salomatligi va hayoti bilan bevosita bog'liq bo‘lganligi sababli to‘g‘ri gapirish va tushunarli izoh berish katta ahamiyatga ega.

O‘zbekiston Respublikasida davlat tilining ahamiyatini oshirishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Shu munosabat bilan tibbiyot yo‘nalishidagi talabalarga o‘zbek tilini zamonaviy talablar asosida o‘qitish dolzarb pedagogik vazifa hisoblanadi. An’anaviy dars usullari ba’zida talabalarni mustaqil fikrlashga undamaydi; shuning uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ta’lim jarayoniga joriy etish zarur.

Asosiy qism

Tibbiyot yo‘nalishi talabalariga o‘zbek tilini o‘qitish filologik bilimdan chetga chiqib ketishi zarurdir. Talabalarda tibbiy terminologiyani to'g'ri qo'llashdan tortib etik muloqotni yuritishgacha turli ko‘nikmalarni rivojlantirish kerak. Bu nuqtai nazardan zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta’limning sifatini yangi bosqichga olib keladi.

Interfaol metodlar bugungi kunda eng samarali dars vositalaridan biridir: “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Debat” kabi usullar dars davomida talabalar faolligini oshiradi. Masalan, "Shifokor va bemor muloqoti" mavzusidagi rol o'ynash metodi yordamida talabalar amaliy vaziyatlarda sinovdan o'tadilar; bu esa ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatlariga tayyorgarlik ko'rishga yordam beradi.

Muammoli ta'lim texnologiyasi ham juda samaralidir: o'qituvchi muayyan klinik holatni aytib o'tadi va talabalar ushbu holatdan qanday chiqishni bahslashadi. Misol uchun bemorning noto'g'ri tushungan holatini tasvirlab beradigan topshiriqlar berilishi mumkin; shunda talabalar vaziyatni tahlil qilib sodda tilda izoh berishga harakat qilishadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli bugungi kunda katta ahamiyat kasb etadi: multimedia materiallari va elektron resurslardan foydalanish talabalarga keng imkoniyatlarni yaratadi. Masalan, audio materiallar orqali tibbiy terminlarning talaffuzi yoki bemor bilan muloqat namunalaridan foydalanish orqali mustaqil ish samaradorligini oshirishi mumkin.

Tibbiyot yo'nalishi bo'yicha loyiha metodi ham foydali hisoblanadi: talaba kichik guruhlarda sog'lom turmush tarzi yoki ovqatlanish madaniyati kabi mavzularda loyihalarni amalga oshirib bilimlarini mustahkamlashi mumkin.

Kompetensiv yondashuv esa zamonaviy ta'lim tamoyillaridan biridir; bu yondashuv doirasida nazariy bilimi amaliy harakatlarga aylanishi zarur. Talabalar bemor bilan samimiy suhbat qurishi mumkin bo'lishi kerakki bu kommunikativ kompetensiyani rivojlantiradi.

Simulyatsion texnologiyalar ham ushbu jarayonda muhim rol oynaydi: maxsus tashkil etilgan laboratoriyada sun'iy vaziyatlarni yaratib studentlarga real hayotdagi situasiyaning modellashtirilishi yordamida tajriba orttirishga imkon beradi.

Individual yondashuv ham e'tiborga molikdir; talabalarning til bilimi darajasi farqlanadi shuning uchun differensial topshiriqlar orqali ularga moslashgan tarzda murojaat qilish lozimdir.

Baholash tizimini yangilanishi shartdir: yozma nazoratdan tashqariga chiqqan holda portfoliyo yoki prezentasiya kabi baholash shakllaridan foydalanilishi talabning haqiqiy kompetentsiyasini aniqlaydi.

Tibbiyot sohasidagi etik muloqat alohida e'tibor talab qiladi; shifokorning noqulay nutqi bemorda xavotir uyg'otishi mumkinligi sababli nutqda etikaga alohida e'tibor qaratilishi zarurdir.

Natijalar va muhokama

Amaliy kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida tashkil etilgan darslarda talabalar faolligi sezilarli darajada oshmoqda: ular darsda passiv tinglovchilar emas balki faol ishtirokchilardir. Guruh ishlaridagi fikr almashinuv ularning mustaqil izlanishini rag'batlantiradi natijada erkin fikrlashi vujudga kelmoqda. Bundan tashqari zamonaviy metodlarning dars motivasiyasiga ijobiy ta'siri mavjud; kasbiy vazifalarda qatnashishga intilish ularning motivasiyasini kuchaytiradi bu esa natijada yuqori sifatli bilishni anglatadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda tibbiyot yo’nalishi talabalarga o'zbek tilini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llanishi bugungi kunning ehtiyoji hisoblanadi. Interfaol metodlardan tortib axborot texnologiyalarigacha bularning barchasi talabaning til kompetensiyasining rivojlanishini kuchaytirishga xizmat qiladi. Shunday ekan Oliy tibbiya ta’lim muassasalarida o‘zbek tilini o‘qidishda mazmunni yangilab amaliyotchilikka yo‘naltirilgan metodlarni keng miqyosta tatbiq etilishi maqsadga muvofiqligidir; buning oqibatlari nafaqat tahsil sifatining yaxshilanisiga balki tibbiya xizmatlari madaniyatining ham oshirilishini kafolatlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1 Tolipov O‘. Pedagogik texnologiyalar asoslari. Toshkent.
2 Ishmuhamedov R. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. Toshkent.
3 Mahmudov N. O‘zbek tili va nutq madaniyati. Toshkent.
4 Yo‘ldoshev J. Ta’lim samaradorligini oshirish metodlari. Toshkent.
5 O‘zbekiston Respublikasining “Davlat tili haqida”gi Qonuni.
6 Karimov B. Tibbiy kommunikatsiya asoslari. Toshkent.